

(компроміс) найчастіше використовується і фемінами, що передбачає відповідність жінки власній психологічній статі, дотримання жіночих статево-рольових норм, типової для жінки поведінки, цінностей, установок. Фемінність пов'язується з емоційністю, м'якістю, чуйністю, нормативністю, комунікативними навичками, сензитивністю, здатністю до емпатії. Отже, можемо припустити, що сучасна андрогінія більш «жіночна», аніж має чоловічі риси в поведінці в конфлікті.

Для маскулінів найбільш актуальною виявилася конкуренція, а співпраця, пристосування, уникнення і компроміс виражені значно менше. Маскулінність не обов'язково притаманна чоловікам так само, як фемінність - не є виключно жіночою характеристикою. Але типовими маскулінними якостями вважаються раціональність, незалежність, активність, сила (як фізична, так і психологічна).

Отже, ми бачимо, що гендер має важливе значення для визначення стильових характеристик поведінки особистості в конфлікті, відповідно, у врегулюванні конфлікту. Уміння обирати правильну стратегію поведінки в конфлікті для досягнення позитивного результату, знати особливості поведінки в конфліктній ситуації, а також природу самого конфлікту, щоб успішно його розв'язати є надзвичайно важливим для адаптації особистості в соціумі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Г.М. Социальная психология. М : Аспект-Пресс, 2001. 384 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник. К.: Центр навч. літератури, 2005. 456 с.
3. Гришина Н.В. Психология конфликта. СПб.: Питер, 2000. 464 с.

УДК 159.9

Христенко В.Є., канд. психол. наук, доцент, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології НУЦЗУ

РУЙНІВНІ ПСИХОТЕХНОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Аналіз воєнних конфліктів початку ХХІ століття свідчить про появу нових форм і методів збройної боротьби між державами для досягнення відповідних політичних цілей і вирішення міждержавних протиріч. На зміну класичним формам збройної боротьби прийшли так звані «гібридні війни».

Вони мають прихований характер та проводяться, переважно, у

політичній, економічній, інформаційній та інших сферах. При цьому, для вирішення окремих завдань збройні сили залучаються в невеликій кількості.

Сутність такого підходу полягає у зміщенні центру зусиль з фізичного знищення противника в рамках масштабної війни до застосування засобів так званої «м'якої сили» проти країни-противника з метою дезінтеграції та зміни її керівництва, включення до сфери свого впливу.

Вітчизняна військово-теоретична думка щодо поняття «гібридна війна» знайшла стисле відображення у статті А. Парубія, яка з'явилася в Інтернеті на початку серпня 2014 р. Він дає таку дефініцію: *«Україна воює, і неоголошена війна, яка ведеться Росією проти нас, визначається як «гібридна», «нелінійна», або «війна керованого хаосу». Така війна поєднує військові, інформаційні, терористичні та інші агресивні дії, скоординовані з єдиного центру і спрямовані на досягнення визначеної стратегічної мети. Метою цієї війни є повне підпорядкування України експансіоністським неоімперським планам Кремля»* [1].

Під час гібридної війни, яку розпочало керівництво Росії проти України, значну роль відводиться саме психологічним технологіям, які значною мірою допомагають ініціатору війни досягти своїх цілей.

Саме за допомогою психологічної науки під час підготовки до початку ведення воєнних дій і під час цих дій керівництво РФ здійснює:

- Руйнування політичного і соціального спокою в Україні.
- Руйнування інформаційного простору України.
- Дискредитацію зовнішньої і внутрішньої політики України.
- Руйнування єдності України.
- Руйнування стабільності політичної влади в Україні.
- Руйнування у свідомості українців цивілізаційних цінностей.
- Підрив довіри населення України до влади, а також розповсюдження в суспільстві протестних і сепаратистських настроїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Парубій А. Війна Росії проти України і світу. Українська правда [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/08/6/7034046/>.